

Vestitorul

ANUL III, Nr. 21

SEPTEMBRIE 1951

Poziția dela Viena

Pe vremea când în țară, în pocnet de buteli desfundate, protipendoda românească sărbătorea înfrățirea cu Muscalii, la Viena, un grup de Români, cari până atunci, nu avuseseră parte decât de ospitalitatea lagărelor de concentrare, înjghebau în grabă o nouă poziție de apărare a românismului contra invaziei din răsărit. Dignul zidit de eroismul și sacrificiile soldatului român cedase din interior, în împrejurări cari nici astăzi nu sunt lămurite și era nevoie ca oriunde în această lume și în orice condiții să se tragă semnalul de alarmă, desvâluindu-se poporul român groaznica realitate.

Gestul acesta, pe vremea când totul se năruia în jurul nostru, a părut absurd chiar unora din cei ce l-au urmat. Nimeni nu-și mai lega soarta de o lume care se prăbușește văzând cu ochii. Cu să participe la o campanie fără sorți de izbândă trebuie să fii legat de ceva mai adânc decât de perspectiva unei victorii. Iți trebuie o mare tărie interioară și un simț clar al viitorului. De fapt, acțiunea guvernului dela Viena n'a avut un sens imediat, n'a fost sorocită pe obiective tangibile, ci voia să proiecteze în conștiința românească imaginea înspăimântătoare a bolșevismului.

Să comparăm astăzi cele două poziții. Care din ele și-a păstrat valabilitatea? Care a rămas în ficțiune, recitând la proba evenimentelor?

23 August a devenit o tristă aniversare chiar pentru făuritorii ei. Cu ce ar putea ei să se laude? Cu părjoii care a dat peste țară? Cu crematoriile care fumegă zi și noapte? Cu milioanele de Români robiți? Eliberarea ce le-au venit-o cu atâta emfază a fost „eliberarea” morții. Că pe ici pe colo se mai încearcă justificări, este foarte adevărat, dar ele sunt din ce în ce mai lamentabile, mai deplăute, mai lipsite de noimă. Acum se caută vinovați. Dar vinovați nu sunt ei, cei ce au deschis vrăjmașului porțile României, ci Anglo-Americanii, cari nu și-au ținut promisiunile, cari s'au lăsat păcăliți de rămbetul binevoitor al lui Stalin, cari nu cunoșteau ce e aia „bolșevism”.

Să lăsam laoparte păcatul lumii apuzene — pe care va trebui să-l răscumpere odată cu multe lacrimi și sânge — și să punem aceeași întrebare celor ce au urzit Complotul dela 23 August: cunoscute-au ei obiectivele reale ale comunismului? Citiți-au din operele fruntarilor comuniști? Sau, cel puțin împușcăturile cari răsunau la vadul blestemat al Nistrului și sângele care înroșea apele lui T-au îndemnat să mediteze asupra caracteristicilor înnumărate ale regimului din Rusia? Dacă toate aceste lucruri sunt adevărate, dacă gîlta lor în materia de comunism nu suferă nicio lacună, cum se explică graba și neptevderea lor? Presuncea alișilor nu-i îndemna oare la o rezistență și mai înverșunată, cunoșcând soarta ce așteaptă pe Români?

Iar dacă cunoștințele lor despre comunism erau vagi și precare, nu era mai bine și pentru sufletul lor și pentru biata țară să se ocupe de alte treburi decât de politică? Căci iată ce prăpăd se abate asupra popoarelor când conducătorii lor sunt aprinși în judecarea realităților.

Mulț mîlta poziție dela Viena a devenit astăzi singura certitudine românească. Steagul ce s'a ridicat atunci, flutură astăzi pe aria înșănătoșită a întregii românități. Dacă mai e o nădejde ce izbreamă în sufletele celor rămași acasă, află nu e decât nădejdea eliberării de

(continuare în pag. 2)

„Nu e posibilă o reformă politică profundă și durabilă fără reinnoirea morală și religioasă a omului.”

Hegel.

„Reînarmarea morală”

„Reînarmarea morală” este numele unei puternice mișcări contemporane de reinnoire spirituală și morală a omului, întemeiată de un cetățean american de origină elvețiană, Frank Buchman, cunoscută și sub numele de mișcarea dela Caux, pentru că sediul ei principal se află în această localitate, din Elveția. Propriu zis denumirea de „reînarmare morală” a apărut mult mai târziu. La început, mișcarea se chema grupele dela Oxford (dl. Mircea Eliade a semnalat publicului românesc existența lor în Insula lui Euthanasius), cei mai frecvenți aderenti ai ei fiind recrutați din mediul studentesc. Programul definitiv al „Reînarmării morale” și noua ei denumire apar abia dela 1938.

Ideea fundamentală a acestei mișcări este că natura omenească poate fi schimbată, că omul poate deveni un alt om, mai generos, mai pur, mai desinteresat. Componenta „Omului nou” după Frank Buchman, este „factorul uitat”, partea sufletescă care reprezintă esențialul vieții și pentru care lumea modernă nu mai are înțelegere. Oamenii se ocupă de cele mai felurite lucruri, de politică, de familie, de știință, de propriul lor confort, dar nu arată nicio sollicitudine existenței lor intime, care constituie baza tuturor acestor întreprinderi. Și atîta vreme cît „factorul uitat” rămîne în uitare, nu e de sperat o înșănătoșire a individului și, odată cu el, a vieții colective.

Ce cere Frank Buchman dela aderenții „Reînarmării morale”? Nimic mai mult decât eecace cunoaște toată lumea din mesajul lui Christos: cinste, curățenie sufletească, detașare de sine însuși și dragoste. Mesajul lui Frank Buchman încearcă o reevaluare, o reactualizare a mesajului divin. Aceste coordonate sufletești alcătuiesc eecace chiamă el „factorul uitat”.

Mîntuirea colectivă el o vede realizându-se prin individ. Să ne eliberăm existența de structuri artificiale, de probleme inutile, pornind dela energia ei imaculată și această operă de innoire

lăuntrică să nu o așteptăm dela alții, ci să o începem cu noi înșine. Transformarea lumii prin transformarea ta proprie. Mișcarea „Reînnoirii morale” face apel la forțele spirituale ale omului, pe care vrea să le descătușeze și să le asvârle în lupta contra puterilor răului.

De subliniat că mișcarea dela Caux are, așa zicînd, cu excepția comuniștilor, opinia mondială de partea ei. Mulți bărbați de stat, între care se numără și președintele Truman, sunt entusiasmași de roadele ei. Patroni și muncitori, intelectuali și oameni simpli, reprezentanți ai diverselor națiuni și state regăsesc la Caux un teren de fraternizare, un climat prielnic să-și descopere „factorul uitat”. Și unii și alții se întorc mai buni, mai înțelegători pentru nevoile aproapelui și pentru interesele altor națiuni. Diferitele biserici creștine se arată tot atît de binevoitoare și încurajatoare pentru inițiativele „Reînarmării morale”. Declarațiile făcute de înalte fețe bisericesti protestante și de scriitori catolici cu renume indică o impresionantă notă de unanimitate în jurul acestei idei.

Acționînd direct asupra socialului, mișcarea „Reînarmării morale”, în mod inevitabil e obligată să ia și atitudini politice. Fiind pentru transformarea omului, pe calea convingerii, ea se declară implicit pentru democrație și contra regimurilor totalitare. În trecut a luptat contra național-socialismului, astăzi luptă cu eecăși înverșunare contra comunismului. „Reînarmarea morală” ia atitudine față de toate curentele sau ideile care contrazic doctrina „factorului uitat”. Materialismul este răul epocii noastre, se exprimă Frank Buchman. Și cum comunismul este produsul concepției materialiste, mișcarea dela Caux îl va combate oriunde îl va întâlni, bine înțeles cu armele sale specifice. Dările de seamă ale organizației arată că mișcarea a înregistrat succese răsunătoare chiar și în rîndurile conducătorilor comuniști din diferitele țări.

(continuare în pag. 2)

DATORII

De atâtea ori am auzit spunând: „Dar ce pot face eu ca să-mi ajut neamul în ceasul acesta greu? Nu pot face nimic. Când se înfruntă cele mai mari puteri ale lumii, ce pot face eu, un biet Român izolat?”

Desigur fiecare din noi poate face foarte puțin, dar nici măcar acel foarte puțin nu-l facem pe deplin așa cum s'ar cuveni. Un exemplu: Cea dintâi datorie e să ne păstrăm românii. Și nici măcar pe aceasta n-o îndeplinim cum trebuie.

Să nu se simtă ofensat nimeni. E un adevăr. Să ne cercetăm fiecare bine și să vedem că niciunul din noi nu e fără păcat, niciunul din noi n'are dreptul să ridice cel dintâi piatră. Toți suntem pe cale să ne pierdem, mai încet sau mai repede, calitatea de români întregi.

Fenomenul desnaționalizării treptate e expenabil, e natural, dar tocmai deaceia avem datoria să luptăm conștient și energetic împotriva lui. Iată câteva exemple controlabile și ... evitabile.

În limba noastră, a fiecăruia, se strecoară zi de zi străinisme împrumutate din limba neamurilor care ne adăpostesc. Și e vina noastră. Nu vorbim îndeajuns românește, chiar spunând versuri sau rugăciuni, dacă suntem complet izolați. Nu citim și nu sprijinim ziarele și revistele românești, bune sau rele, plăcute sau neplăcute, dar care au toate, marelă dar să ne mențină într'un mediu de preocupări și de gândire românească și în contact permanent cu limba țării.

Interesul pentru tot ce e românesc scade în mulți din noi, sub pretextul că „Românii se țin de politică...”, ca și cum politica — în sensul înalt al cuvântului, și nu în acel de certuri pentru înfrățire — nu ar fi azi o datorie pentru fiecare.

Dar sunt forme și mai grave de desnaționalizare, datorii și mai elementare nu sunt împlinite. Majoritatea copiilor români nascuți în afară țării, sau țepi de micul din pară nu știu deloc românește sau vorbesc prost românește. Și aceasta nu numai în căștile mixte, ci chiar și în acelea în care amândoi soții sunt români. E drept că sunt și excepții frumoase, cum îmi vine în minte aceea a unei tinere din țările balte, căsătorită cu un român, care a învățat ro-

mânește și a vorbit din primul ceas românește copiilor ei. Dar sunt cazuri rare...

Că vorbesc copii de români limba țării în care i-a aruncat soarta, e natural și e chiar o datorie; dar ca pe lângă aceasta, părinții să se străduiască să-i învețe franțuzește, englezește sau nemțește, înainte de a-i învăța românește, e un adevărat păcat față de neam. Se ajunge astfel pe o scară largă în emigrație, la trista situație a copiilor diplomaților de carieră, care — cu fericite dar rare excepții — nu știu niciodată bine, sau chiar nu știu deloc românește.

Nu ne ducem regulat la bisericile românești, acolo unde sunt. E și asta o datorie de român. E un mijloc de a se mărturisii români și a păstra contactul cu lumea românească, chiar și pentru acei ce socotesc că nu au nevoie niciodată să se roage.

Nu ne simțim suficient de solidari cu ceilalți români, nu-i ajutăm, căutând să-i evităm pe toți, de frica neplăcerilor ce ne-ar putea face unii dintre ei. E o vină gravă, chiar dacă nu ajungem până la purtarea unui mare industriș român din America de Sud, care nu primește „din principiu” lucrători români în fabricile sale „pentru că au pretenții și-i dau bătaie de cap”. Un asemenea om poate fi un personaj onorabil, fără cazier judiciar, dar a încetat de a fi român, chiar dacă plânge când aude cântându-se „Trăiască Regele”.

Greșim izolându-ne voit de ceilalți români, buni sau răi, simpatici sau antipatici.

Pe unii din noi i-au izolat împrejurările în vreun colț îndepărtat de pământ. Dar cu cât e cineva mai singur, cu cât lupta e mai grea, cu atât datoria de a lupta împotriva desnaționalizării e mai poruncitoare. Într'un sat căzăcesc din stea calmuca, am întâlnit o familie românească, izolată de treizeci de ani de orice contact cu alți români, dar care învășe românește până și pe vecini.

Să ne cercetăm deci bine fiecare și să vedem dacă ne-am îndeplinit oare într'adevăr, pe deplin, această primă datorie față de neamul românesc, cea mai ușor de îndeplinit. N'am lăsat oare să se strecoare în sufletul, în limba și în casa noastră un duh neromânește?

In marginea unei biografii

În ziarul „Solia” din Statele Unite a apărut o biografie a viitorului Vlădica al Românilor din America, Dl. Viorel Trifa. Biografia e atât de mult ajustată, încât denaturează până la nerecunoaștere persoana fostului președinte al Studenților români. Grija autorului nu a fost atât de mult să dezvăluie viața noului ales, ci mai degrabă o ascundă, temându-se că anumite rezonanțe din trecutul său să nu-i compromită situația actuală. Care sunt aceste rezonanțe — pe care noul Vlădica crede nimerit să le treacă sub tăcere sau să le interpreteze într'un fel străin de realitate — le ghicește oricine. Dar, înfrânat, e treaba fiecăruia să se prezinte publicului cum crede de cuviință. Dacă intervenim în desbatere, am o facem din cîmă țite ce resentimente, ci pentru că în polemica ce s'a pornit în jurul alegerii episcopale din America, numele mișcării a devenit tema principală de discuție între diverși propinchi. Unii se servesc de noțiunea de legionarism pentru a-l băga la apă pe Dl. Trifa, alții pentru a-l demonstra falsitatea posibilei sale și chiar Dl. Trifa lovește tot în mișcare când se leapă de trecutul său.

Ca să începem cu D-sa, Dl. Viorel Trifa, abjurând naționalismul, considerându-l ca un păcat al înțepii, implicit rostește o condamnare împotriva foștilor săi camarazi. Iar foștii săi camarazi nu sunt numai cei ce sunt astăzi în viață, ci și cei care au murit. Și cu aceștia socoteala e mai grea. Dl. Viorel Trifa ține că în calitatea lui de fost președinte al studenților români a rostit discursuri înfrățitoare, că mulți dintre cei ce astăzi nu mai sunt au plecat la luptă cu o convingere la a cărei elaborare a participat și sufletul său. Ei s'au jertfit cu

gândul că cei ce rămân în viață le vor continua visurile și idealurile. Aceasta era și singura cale de a-și dovedi justetea atitudinii ce a luat-o în 1944, întorcând prin elanul, dinamismul și puritatea credinței sale pe cei cărora le contesta dreptul de a mai reprezenta Legiunea.

Partizanii episcopului Moldovan, de altă parte n'au găsit în tobele lor de așepi un mijloc mai eficient de a combate pe Dl. Trifa, decât amintindu-i apartenența sa la mișcare. Ne îngăduim să le spunem cucernicilor proși căli manevrează această armă, că lovește în gol. Dacă e ceva care să onoreze pe Dl. Trifa, este tocmai trecutul său de legionar. El a legionar e o chestiune de etică și înseamnă a-și clădi viața personală și activitatea politică pe baza virtuților creștine.

Confrate! „Chemarea”, la rândul lui, prin pana D-lui Ștefănescu-Govora, s'a crezut obligat să amintească D-lui Trifa anumite adevăruri. Din perspectiva și intențiile ce-i aparțin exclusiv. Dar și D-sa face câteva erori. Erori de atmosferă, erori de istorie. Mai întâiu, cuvântul „mexican” nu mai are circulație în vocabularul nostru. El a fost, de multă vreme, înlocuit în relațiile intra-legionare cu „disidenți” și „grupul disident”. Numai cei străini de mișcare sau cei care voiesc să învâlbesc și mai mult grupule de Români refugiați li mai întrebunțază. Apoi, tot Dl. Govora afirmă că Dl. Viorel Trifa în zilele din Iannarie ar fi dat un manifest, în care Anglo-americanii erau făcuți masoni. Manifestul există, dar fără să fi cuprins această definiție. Atitudinea D-lui Viorel Trifa în apa risă „rebeliune” a fost într'adevăr frumoasă. Punându-se în fruntea studenților, a apărut drepturile și libertățile poporu-

„eliberatori”. Nu ne referim la gruparea politică ce a înălțat acest steag, ci la sensul care s'a desprins din această acțiune temerară. Rând pe rând, toate partidele politice s'au convertit în același credință, căci sensul lui „viciu” nu era un sens isovrit dintr'o fragilă conjunctură, ci rezultatul unei profunde înțepii istorice. Acest sens înfrățitor astăzi orizontul întregului popor românesc și de împlinirea lui — de distrugerea domniei satanice a bolșevismului — e legată salvarea tuturor popoarelor.

„Reînarmarea morală”

(urmare din pag. 1)

Frank Buchmann, astăzi de 72 ani, om cu o vastă experiență a situației mondiale, a diagnosticat și răul de care suferă lumea democratică. În tabăra democrațiilor s'a produs un vid ideologic. De aici șovăirile acestei lumi. Comunismul nu poate fi combătut numai pe baza unei formule negative, anticomunism, ci trebuie să i se opună o altă ideologie, de factură superioară. El crede că mișcarea lui ar fi chemată să umple acest gol, să acopere acest sector în marele front de apărare a civilizației occidentale.

Citind o recentă dare de seamă asupra mișcării dela Caux, întocmită de Peter Howard, am avut multiple motive să ne bucurăm. Ne-am auzit oarecum și propriul nostru glas. Căci pentru legionari, mișcarea „Reînarmării morale” nu are taine de nepătruns. Adevărurile rostite la Caux au fost revelate de multă vreme poporului român prin mijlocirea lui Corneliu Codreanu și Ion Moța. N'au fost nici deoparte și nici de alta înfrăuriri, ci numai anumite concomitențe. Totuși diferențele subsistă. Mișcarea dela Caux are un caracter internațional. Noi credem că adevărurile evanghelice, ca să devină rodnice în viața popoarelor, în sens politico-istoric, trebuie să-și găsească formule naționale de manifestare. Apoi raporturile cu biserica nu sunt suficient limpeze. Eticul nu poate constitui o categorie aparte, despărțită de religiozitate. Fără harul divin, lucrarea omului e neputincioasă. Numai cu ajutorul Bunului Părinte, omul poate deveni mai bun decât este. Exprimându-ne aceste nedumeriri, nu putem să nu admitem intensul efort de evanghelizare desfășurat de mișcarea dela Caux și spiritul combativ de care dă dovadă, în lupta contra comunismului.

lui român, contra complotului antonescino-liberalo-hitlerist (Frații Crețanu, de pildă, erau inițiali în lovitura ce se pregătea în contra regimului național-legionar cu ajutorul armatei germane).

Dacă aceste lovituri, atacuri, nedreptăți, sau pur și simplu, numai confuziuni ale unor oameni de bună credință, se restrâng exclusiv asupra mișcării, sunt alte probleme iscate de alegerea D-lui Trifa, care interesează întreaga comunitate românească. Congresul bisericesc al Românilor din America, luând grava hotărâre — tot la sugestia D-lui Trifa — ca să despartă definitiv Episcopia lor de Biserica-Mamă (și nu numai o întrerupere temporară a relațiilor, determinată de subjugarea Bisericii din Patrie regimului comunist), a lansat premisele transformării într'o secți. Dacă Dl. Viorel Trifa, străin de rândurile Bisericii, de aceea trăiește și nu învățate din căpi, nu a sesizat consecințele funeste ale acestui act, suntem surprinși că cucernicii proși de acolo

(continuare în pag. 8)

Direcția morală a unei lupte

Lupta care împarte lumea în două tabere din ce în ce mai ireconciliabile, dincolo de etapele care distrug în mod progresiv obstacolele intermediare, a căpătat un caracter ideologic de necontestat. Nici tendințele imperiale, care pot însuși o tabără sau alta, nici cumetriile aparente sau reale, corupte sau inocente, dintre ele, presărate în drumul acestei lupte, ce împarte astăzi în două planeta, într'o extindere pe care lumea n'a mai cunoscut-o până acum, niciun alt element rălăcit în această sumbră panoramă, nu vor putea diminua caracterul ideologic al acestei lupte.

Decât că un războiu ideologic se susține pe o forță ce-l deosebește de alte conflicte, fie ele de echilibru politic, simple ambiții imperialiste, de interese economice sau rasiale. Un războiu ideologic se întindează pe o morală internă, pe o orientare substanțială ce înalță și compromitere, termenii mijlocii și fluctuațiile politice între o tabără și alta. Un războiu ideologic se susține pe o morală internă și pe o fidelitate substanțială față de principiile și angajamentele luate. De când în viața Europei s'a impus ca normă de bază a politicii internaționale și a modurilor de conviețuire a popoarelor și a interrelațiilor operante teoria „rajiunii de stat” — caracteristică a războiului ideologic s'a pierdut. Dar războiul deslășuit acum treizeci de ani de comunismul internațional, un războiu susținut până acum de imperialismul rusesc și de sensul de năruire în care trăiește de veacuri sufletul rusesc, aruncă din nou în valtoarea realității contingente, termenii unui războiu ideologic plin de consecințe. Și din moment ce acest războiu capătă acești termeni în tabăra comunistă și rusească, aceiași termeni trec în mod necesar și în tabăra opusă, care vrea să stăvilească ofensiva imperialismului comunist.

Trebuie să mărturisim că aceste reflecții generale asupra caracterului războiului de azi și mai cu seamă asupra războiului ce se arată la orizontul imediat în condiții sumbre, ne-au fost provocate de o reapariție fantasmală și anedotică. Ne referim la apariția pe scena emigrației rusești din Europa, a lui Alexandru Kerenski, omul care a predat Rusia stăpânirii tiranice și sângeroase a Sovietelor. Și mărturisim încă odată, comentând acest fapt fantasmal și anedotoc, viimirea noastră față de capricioasă funcție a instrumentelor de informație în zilele noastre. Suntem absolut siguri, că e norma majoritate a lumii ce se preocupă de fenomenul politic actual, de anticomunism și de problemele luptei împotriva Cremlinului, ignora până mai de curând existența în viață a lui Alexandru Kerenski. Fiindcă Alexandru Kerenski, ca om și ca personaj politic de tristă amintire, pentru mai toată lumea a încetat să existe demult, pentru a deveni pur și simplu un simbol sinistru, simbolul tragic al debilității acelor persoane și regimuri criminal de slabe, care au deschis drumul comunismului, pentru că după aceea să se spele pe mâini cu candoare și să exclame: „Noi nu am vrut asta”. Alexandru Kerenski este un simbol din nefericire frecvent și în afara Rusiei. Il găsim în Spania republicană, în Franța, în România, în Ungaria, în Polonia, în Cehoslovacia, în Bulgaria și în atâtea alte țări, unde oameni slabi, inconștienți și trădători și-au aruncat popoarele în mâinile comunismului. Dar faptul cel mai surprinzător este că Alexandru Kerenski, apare acum în plină decrepitudine, cu pretenția de a conduce lupta anticomunistă în Rusia. Și exemplul lui se extinde. Mulți Kerenski, aparținând altor națiuni și grupuri de emigranți, pretind să stea în fruntea luptei contra comunismului.

Pentru orice om din generația noastră angajat cu toate energiile sale vitale într'o luptă care reclamă ea o condiție esențială fidelitatea față de o idee și constanța în luptă, această interferență a personajilor tip Kerenski în acest războiu dus pe viață și pe moarte, constituie un fapt monstruos. Pentru că această luptă reclamă în primul rând o direcție morală și ideologică și această direcție nu și-o pot asuma cei care și-au dus popoarele plocin, la ospățul imperialismului stalinist, cei care au colaborat cu Cremlinul, cei care au proclamat principiul de sinucidere că „lumina vine dela răsărit”, adică dela Moscova.

Conferința dela San-Francisco

Deși conferința dela San-Francisco a fost denumită o mare victorie diplomatică, ea n'a fost primită în presa internațională cu explozie de bucurie la care ar fi avut dreptul. Și nici în propaganda destinată dincolo de cortina de fier, ea n'a ocupat locul care s'ar fi cuvenit unei mari înfrângerii suferite de Rusia Sovietică.

În realitate de o victorie asupra Rusiei nu poate fi vorba. Căci victorie înseamnă impunerea voinței proprii asupra adversarului, care este silit să accepte situația creată. Până acum nu este niciun semn că Rusia va accepta situația creată în Extremul Orient. Ca și ceilalți conferință care i-a servit de precedent, și anume anume Conferința Dunării dela Belgrad în 1948, nu s'a putut ajunge la o formulă care să satisfacă interesele celor două părți antagoniste. Dar după cum nu este de așteptat ca marile puteri vestice să accepte o excludere permanentă de pe o arteră fluvială atât de importantă pentru viața Europei, tot așa nu este de așteptat ca Sovietele și China comunistă să accepte ca un element de durată, prezența puterii militare americane în marile Chinei, afară de cazul când raporturile de forțe din această regiune vor căpăta o bază mult mai solidă decât aceea pe care au avut-o până astăzi. Iar încheierea tratatului de pace cu Japonia îndepărtează numai piedicile care stăteau în calea evoluției situației în acest sens, dar nu constituie o garanție absolută că acest lucru se va întâmpla. Superioritatea rezultatului obținut la San-Francisco, față de cel obținut de Ruși la Belgrad în 1948, stă tocmai în acest fapt. Rușii n'au reușit decât un lucru negativ, excluderea puterilor vestice, excludere care nu se va putea menține decât atâtă vreme cât armatele rusești vor fi prezente pe malurile Dunării. Americanii au îndeplinit însă la San-Francisco condiția prealabilă a unei situații stabile, care să excludă comunismul din aria Pacificului, fără ca să mai fie nevoie în aceiași măsură ca astăzi de prezența armatelor americane. Pentru că însă această situație să se și producă în fapt, va fi nevoie de același realism și înțelepciune pe care politica americană a înțeles să le manifesteze mai ales dela izbucnirea războiului din Coreea.

Dar dacă nu a fost o victorie completă asupra Rusiei sovietice, nu a fost mai puțin o victorie. Căci ceea ce n'a realizat la San-Francisco au fost așteptările Rușilor, dacă au venit cumva cu unele speranțe, precum și temerile cu care delegații au venit la conferință. Unanimitatea celor 49 de delegații este fără îndoială o realizare americană care poate fi pe drept cuvânt numită o victorie diplomatică. Și, prin aceasta, ea este semnificativă, în timp ce unanimitatea statelor riverane Dunării la Belgrad a fost un fapt fără nicio însemnătate.

Unanimitatea obținută de Americani, evident numai pentru această împrejurare este rezultatul creșterii forței militare a Statelor Unite și clarificării politicii americane, în urma căreia se ține astăzi cu oarecare precizie în ce cazuri America va face uz de această forță. Dar nu mai puțin unanimitatea țărilor libere se datorează și situațiilor create de Ruși, deși nu dorite, sau dorite altfel de ei.

Restabilind o Japonie suverană, tratatul nu mai avea decît să fie respins de popoarele de culoare. India care n'a semnat la San-Francisco va negocia un tratat separat, însă pe baza aceluiași principii. Singurele obiecții ridicate de

Această direcție morală și ideologică nu poate aparține decât celor care din primul moment au fost prezenți pe baricade, etropind cu sângele lor o convingere istorică, apărând cu toate energiile spiritului și luptei lor esențiale unui anticomunism militant. Deci câtă vreme lupta continuă implacabilă, înălțându-se jumătățile de măsură, câtă vreme crește sgomotul bălăcii pentru biruința lumii libere, să se dea la o, parte toți Kerenski capitulari, toți cei care au deschis larg porțile haosului comunist.

popoarele foste sub ocupația japoneză, au fost nu de principiu, ci referitoare la reparări. Dar așteptările lor nefind sustinute de o forță care să le impună pe calea unei păci separate și fiind compensate prin ajutorul economic american, nu puteau constitui un motiv suficient pentru abjura.

Alte considerații, ca aceea ale Australiei, Nouzeelandei și Filipinelor au fost obținute prin asumarea unor noi obligațiuni de asistență. Garanțiile acordate de Statele Unite, efective prin creșterea forței militare (spre deosebire de alte garanții cunoscute) au fără îndoială mai multă consistență decât toate măsurile de control, care nu au valoare decât atâtă vreme cât există forța capabilă să le impună. Odată obținute, între beneficiarii lor și Statele Unite s'a creat o asociație atât de strânsă, garantată de interesele mutuale, încât amenințările sovietice nu o pot slăbi ci strânge și mai mult.

Dificultățile principale cauzate de politica divergentă a Angliei față de China comunistă și de teama concurenței japoneze, au fost învinse înainte de convocarea conferinței. Dacă intervenția chineză în Coreea a evitat comunismul o înfrângere răsunătoare, ea nu mai puțin a creat Rusiei o serie de probleme. A susține necesitatea participării Chinei comuniste, după ce a fost înfrântă ca agresor, a devenit pentru Englezi o posibilitate imposibilă de afirmare din punct de vedere moral, chiar dacă ei mai sunt conștienți că pe un timp mai lung, premisele politice lor vor fi verificate. Pe lângă aceasta, făcând din sprijinul american în conflict cu Persia o pată de încercare a alianței, nu și-l putea asigura decât acceptând principiile tratatului de pace cu Japonia.

Solidaritatea lumii libere a stat așa dar pe o temelie solidă, deoarece Americanii au știut să folosească atât convingerea cât și presiunea.

Urmările se adună astăzi și libertatea de acțiune a Rusiei nu mai este absolută. Unii observatori vorbesc de o anumită ezitare a Rusiei la San-Francisco, după cum o anumită perplexitate ar dovedi și mersul negocierilor dela Kaesong. În tot cazul rezultatul acelor rusești nu mai este un produs de calcul precis. Dacă negocierile dela Kaesong au fost întrerupte ca o amenințare asupra conferinței, socotind a fost greșită, amenințările rusești fiind privite cu multă indiferență. Se poate spune dimpotrivă că mai multe șanse de succes le-ar fi avut încheierea armistițiului. Poate că s'ar fi renăscut sentimentul de siguranță.

Rușii pot spera ca așteptând, solidaritatea lumii libere să se disolve iarăși. Dar dacă vor să reia inițiativa acțiunii, vor trebui să fie în stare să deslășoare o forță mai mare decât aceea de care au fost gata să facă uz până acum, sau să facă concesii destul de substanțiale pentru a diviza și adormi din nou temerile. Dar pe măsura ce timpul trece, aceste concesii trebuie să devină tot mai substanțiale pentru a fi socotite acceptabile.

Tratatul de pace cu Japonia este o victorie a lumii libere față de mine fusii. S'au învinis temerile, resentimentele, prejudecățile și iluziile. Tratatul constituie un precedent. Faptul că valoarea principiilor a reușit să fie recunoscută numai datorită situației de după jase ani dela terminarea războiului, nu înseamnă că în viitor se vor mai putea încheia tratate după modele deosebite.

Un nou atac împotriva Bisericii Catolice: S'a judecat la București, în fața tribunalului militar, între 10-17 Septembrie, un așa zis proces de spionaj și trădare intentat episcopului catolic de Timișoara și mai multor clerici catolici.

Ac. fost judecați:
Mons. Augustin Pacha, episcop de Timișoara.
Gottfried Clement, paroh al bisericii italiene din București.

Pinare Erardo, funcționar al Legăției italiene din București.
Schubert Josef, paroh al catedralei catolice din București, învinovățit și de a fi fost consacrat episcop clandestin.

Boroy Adalbert, rector al seminarului catolic din Timișoara și episcop clandestin.

Walter Josef, prelat papal, director al eparhiei romano-catolice din Timișoara.

Ștefănescu Lazăr, inspector general școlar.

Săndulescu Cherghe, inspector general școlar.

Dr. Petre Toța, fost subsecretar de stat la Min. Sănătății, fost deputat în 1946.

Atât episcopul de Timișoara, cât și ceilalți clerici au fost acuzați de a fi transmis informații prin intermediul nunciaturii papale, iar după expulzarea Mons. O'Hara, prin intermediul unei funcționare al legăției italiene din București. Cât temei au aceste acuzații se poate vedea din faptul că informațiile pe care acuzații le-ar fi transmis se refereau la gospodăriile colective, la discuțiile din Comitetul Central al Frontului Plugarilor (probabil între Dr. Petre Groza și Zăroni) și la activitatea partidului comunist.

Ceeace rezultă însă cu siguranță din actul de acuzare este că episcopul a fost arestat în urma faptului că a citit în biserică o pastorală. Tot procesul este o încercare de a justifica această arestare, precum și acțiunea de lichidare a bisericii catolice.

Pentru a da mai multă consistență procesului au fost introdusi și cei doi inspectori școlari. Amintim cititorilor noștri, că în cursul toamnei 1949, ziarul „Țara”, care aparțea la Roma, a publicat știrea că în țară s'a constituit „Partidul Socialist-Creștin”, tipărind totodată și un manifest-program, redactat de întocmătorii acestui partid. Aici în străinătate, știrea n'a fost considerată ca serioasă, nici măcar ca verosimilă, dar nu de aceeași părere au fost și organele securității. Cei doi inspectori școlari au fost acuzați tocmai de a fi întocmit acest partid. În lumina acestei acuzații, faptul de a fi publicat acea informație, din necesități de propagandă în străinătate apare ca o greșală. Căci noi, oricâtă înțelegere am avea pentru dorința cititorilor noștri de a fi informați cât mai complet asupra a ceea ce se petrece în țară, oricât de mult ar câștiga lupta noastră împotriva comunismului, dacă lumea apuseană ar fi mai bine informată asupra rezistenței românești, socotim că nu putem de nicio indicație, nici chiar cea mai slabă, care ar putea fi folosită împotriva celor ce luptă în țară.

În cursul procesului s'a desvăluit că au fost arestați în legătură cu activitatea partidului socialist-creștin (răspândire de manifeste și a unui proiect de constituție), următoarele persoane: Niculescu Petre, funcționar la Vama Antrepaze; Ștefănescu Alex., Popovici Ioan, și Crăciunescu Const., foști consuli în Min. de Externe; Epureanu Paulina, medic, T-Severin; prof. Hagiu Petre; Ursescu Gh. și Neagoie Const. invățători; și Marinescu Vasile, fost restaurator. Deosebitele au fost arestat anterior și condamnat pentru „activitate teroristă” Dr. Cătkan și un întreg grup.

Condamnarea bătrânului episcop, la 18 ani muncă silnică, după ce în cursul prevenției fusese obligat să muncască la Canal, ca și a celorlalți acuzați este o nouă crimă monstruoasă.

O teribilă mascaradă. În numărul 18 al ziarului nostru, apărut în Octombrie 1950, am comunicat moartea gen. aviator Romanescu împușcat fără judecată de miliție la Brașov. Știrea a fost publicată și de alte ziare românești, care în necrologuri mai ample au socotit că e locul să dea și multe amănunte.

Știrea morții gen. Romanescu în toamna trecută părea desmintită de știrea oficială dată de București, că el a fost implicat împreună cu jafte coacuzzi într-un proces de spionaj și trădare. În realitate, deși știrea pare fantastică, gen. Romanescu, împușcat de miliție pe loc la Brașov, în urma unei încercări nereușite de a se refugia în străinătate cu un avion, a fost judecat numai aparent în acest proces. Interogatoriul său este o simplă invenție.

Scopurile urmărite prin această mascaradă sunt neclare. Se poate să fi vrut să acopere o execuție sumară, deși regimul nu prea își face multe scrupule legaliste, după cum se poate ca propagandistic să fi părut convenabil cu alături de un colonel, deținător al unui post important în Minist. Forțelor Armate, să fie judecat și un general, deși comandant al aviației, pentru a dovedi că de primejdioasă este activitatea capitaliștilor și cât de justificate sunt măsurile de teroare. În tot cazul, împușcarea pe loc, înseamnă că la acea dată regimul nu avea alte informații asupra activității gen. Romanescu, care o fi fost ea. În ce măsură vor fi contribuit necrologurile la hotărârea de a monta acest proces, va fi foarte greu de precizat, chiar și mai târziu.

Măsuri de pază în porturi: În toate porturile Dunării, dela Giurgiu în sus, circulația este complet interzisă în lăuntrul porturilor între orele 22-5, chiar și pentru marinarii vaselor acostate la chei. Ordinul este de a se trage fără somație și se pare că este executat în așa măsură, încât chiar grănicerii, când nu sunt în schimb, nu mai au curajul să circule după ora 10 seara.

Circulația în port a marinarilor de pe vasele acostate nu se poate face nici chiar ziua decât cu un permis eliberat de postul de grănicerie.

Controle pe vase de pe Dunăre: Toate vasele care circula pe Dunăre mai sus de Giurgiu (punct dela care sunt considerate că au intrat în apele internaționale) sunt supuse unui control în porturile Turnu Severin, Orșova și Moldova Veche. Controlul este făcut de un agent al Căpitaniei, însoțit de un vameș și de un ofițer de grănicerie, cu doi soldați. Legitimățiile marinarilor sunt controlate după lista trimisă de Direcția Securității dela București. Dacă se întâmplă ca această listă să nu fi venit, vasul rămâne acostat până la sosirea ei. Orice marinor care nu se găsește pe această listă este debarcat imediat, deși imbarcarea lui în portul de plecare s'a făcut tot cu avizul Securității.

Locuitorii din Liebling (reg. Timișoara) evacuați din comună la sfârșitul lunii Iunie 1951 au fost duși în apropiere de Odessa, lucrând acum la colhozurile din Groß-Liebling și din Freudenthal.

Cât privește pe evacuați din Teremia-Mare o parte din ei sunt folosiți ca hamali în portul Odessa.

La Securitatea din Huși, birourile de cercetări și investigații sunt conduse de: „Locotenentul” Ștefan MURGOCI, fost zidar, „Sublocotenentul” VIȚULEANU, fost pungaș de buzunare și de „Sublocotenentul” IUCLEA-

JUCHLER. Acesta din urma îndeplinește și funcția de „aghiotant” al „Comandantului”.

De o cruzime fără margini, toți trei s'au ilustrat în torturarea a zeci de elevi ai liceului local, acuzați de sabotarea activității organizației U.T.M.-isto și de răspândirea de manifeste împotriva regimului, cu câteva săptămâni înainte de începerea faimosului festival dela Berlin.

În urma bătălii administrate de „locotenentul” Murgoci, un elev originar din comuna Crasna a încetat din viață. Murgoci nu este la primul asasinat; pe vremea alegerilor din 1946 el a ucis doi țărani din Vultani, iar în 1949 pe un fost funcționar al B.N.R. din Huși.

Cine are interes să compromită radio Europa liberă? În seara zilei de 22 August, radio Europa liberă a transmis în emisiunea sa pentru România, știrea primită din București că Ana Pauker se găsește la Moscova în „tratament medical” ceea ce înseamnă că este în disgracie. Motivul acestei disgrății ar fi fost depozitele de valută pe care dânsa le are în Elveția.

În aceeași seară, Ana Pauker era fotografiată în preziul adunării festive ținută în preziul lui 23 August în sala de cultură din parcul de pe malurile lacului Herăstrău și a această fotografie a putut să fie văzută a doua zi în ziare de toți ascultătorii „Europei libere”. Iar cei care au fost siliți să defileze la 23 August în nesfârșite coloane au putut-o vedea și „în carne și oase”. Știrea despre disgrăția Anei Pauker precum și motivul pentru care ea a avut loc erau de altfel cunoscute Românilor din străinătate care citesc ziare elvețiene încă de acum aproape doi ani.

Nu este însă singura dată când radio „Europa liberă” transmite astfel de știri „primite direct din țară”: la 24 August le-a comunicat Românilor că Petru Groza are arest de cameră. Știre foarte interesantă pentru cei care l-au putut vedea pe Petru Groza în aceeași împrejurări ca și pe Ana Pauker tot la 23 August. Tot așa, pe la jumătatea lunii August s'a putut auzi de o revoltă a muncitorilor dela Reșița provocată la 29 Iulie a. c. de Directorul uzinei, Carol Loncear. Ceeace din păcate fixează și data știrii, întru cât Loncear nu mai este director al uzinelor Reșița de aprox. un an și jumătate, de când a fost numit ministru adjunct al Ministerului Metalurgiei.

Paza litoralului. Paza coastei românești este făcută de vase rușești care patrulează în larg la o distanță de circa 30 mii de fărmi. Vasele, distrugătoare și vedete rapide, patrulează în formații de câte două sau patru. Pentru alimentare, aceste vase intră în portul Constanța dar nu rămân niciodată mai mult de câteva ore.

Spionarea credincioșilor în biserici: În mai fiecare biserică sunt trimiși unul sau doi agenți ai securității sau simpli membri ai partidului, care au însărcinarea să observe comportarea credincioșilor și ceea ce preotul spune în timpul predicii.

Circulația pe șoseaua Turnu Severin-Orșova: În afară de autobuzul R.A.T.A., nu pot circula pe această șosea decât vehiculele care au autorizații speciale. Căruțele țărănești (numai ale țărănilor din regiune, având asupra lor carnet de zonă) sunt oprite și controlate aproape la fiecare cotitură de către posturile de grănicerie. Noaptea circulația este total interzisă.

Paza Dunării la Cazane: În stâncile dela Cazane s'au săpat și amenajat adăposturi de unde pândesc grănicerii.

Răniți nord-coreeni aduși în București: În spitalele din București au fost aduși pentru îngrijire și convalescență soldați răniți din armata nord-coreeană.

Problema lemnelor de foc. Ca și în iarna care a trecut, populația va avea de suferit și la iarnă din cauza lipsei lemnului de foc. Cu toate presiunile autorităților, transporturile de lemn din păduri se fac într-o măsură foarte mică. În special în regiunile Timișoara, Arad, Putna și Rodna, s'au transportat cantități foarte mici de lemn.

Istorie, Emigrație, Rezistență

a o face, măcar în ceasul al doisprezecelea?

Există și un alt tip de emigrant, impropriu numit așa, deoarece el se găsește în emigrație, doar în corpore. Pentru el emigrația nu este o chestiune de spirit, ci de geografie. Acest emigrant trebuie deci considerat ca fiind înăuntrul conținutului spiritual al Patriei. Chiar de s'ar găsi la antipodi, existența sa tragică, zi de zi, clipă de clipă, se rezolvă în aceeași problematică, la fel cu a rezistentului, cu care se integrează și indentifică.

Nimic nu amenință mai mult pe emigrant — desigur în afara propriei disolvări într-o masă etnică străină — decât petrificarea istorică. Emigrantul care abandonează tragedia țării, fie pentru a se salva material, fie pentru că refuză moralmente să asiste la această tragedie, lasă pe urma lui un anumit moment istoric. Petrificarea istorică înseamnă iluzia că la reîntoarcere îl va regăsi identic și că în tot acest traectiu temporis nu se întâmplă nimic substanțial în Patrie.

Emigrantul uită, sau este incapabil de a-și imagina, că noua realitate istorică la care este supusă Patria, implică din partea aceluia care rezistă în interior, adică a rezistentului, angajarea unei teribile dealectici, al cărei preț este sângele. Angajat în totalitatea existenței sale, omul care trebuie să moară, vrea să știe pentru ce trebuie să moară. Se suprapune astfel peste dialogul cu adversarul, monologul cu sine însuși, adică autocritica. Rezistentul își caută instinctiv fundamentul jertfei și acest fundament nu poate fi găsit, decât într-o sinceră și total desinteresată verificare a valorilor pe care se bazează lupta. În felul acesta se creează o nouă etică națională, în care erarhia valorilor va începe cu Spiritul, căci nimeni nu moare pentru a salva pseudo-valori, ca acelea politice ori economice, adică tocmai pe acelea la a căror reintegrare aspiră emigrantul.

În același timp, între toți rezistenții care „sufăr” laolaltă, se stabilește o comunitate de suferință, o trăire spirituală, o ecumenicitate, din care emigrantul se va elimina singur: cum va putea el, în fața unei imense problematice naționale, să articuleze revendicări patri-moniale? Ceeace va interesa, singurul lucru ce trebuie să intereseze, va fi revendicarea unicului patrimoniu, care este Patria.

Titlul de „liberator”, pe care nu odată și-l exhibă cu anticipație, va fi inoperant, fie că este propus sau impus din afară, va reprezenta în Patrie, o ficțiune. Și ficțiunea, oricât de sonor prestigiu și-ar adăga, nu poate invalida o realitate.

Surpriza cea mai dureroasă o va avea emigrantul, la întoarcere, când proprii lui copii nu-l vor mai recunoaște, fiindcă vor vedea în limbajul lui o sfidare imorală și anaeronică.

Dacă astăzi emigrantul poate trăiește o dramă, mâine, sigur, va trăi o tragedie. Va fi tragedia petrificării lui istorice.

Se poate smulge emigrantul de sub zodia acestei amenințări?

Desigur, însă cu condiția de a abandona definitiv orizontul său biografic și epistodic — totalmente fictiv — acelaș care îl petrifică și a se situa pe linia unui orizont istoric, adică real. Aceasta presupune din partea lui o renunțare la vechi-a persoană, o descătușare din prea mult omenescul din el, o eliberare. Căci nu va putea elibera pe alții, atât timp cât el însuși nu este liber. Întrebarea este: va avea, oare, suficientă forță morală de

Departe fiind, el coparticipă cu o experiență inedită, pe care el o transfigurează pe aceleași coordonate ale procesului intern. De altfel numai așa, o asemenea experiență poate fi semnificativă.

Misiunea rezistentului din afară este deci de a complicită pe un plan extern, misiunea rezistentului din lăuntru. Astfel acest „emigrant” nu numai că se înscrie pe linia viitorului, salvându-se dela petrificarea istorică. Mai mult decât atât: contribuie într-un mod efectiv și determinant la creațiunea istorică a Patriei de mâine.

Visătorii

Mulți, foarte mulți dintre românii din exil sunt stăpâniți de o credință întru totul greșită, asupra celor ce se vor petrece în țară după eliberare. Ei au păstrat imaginea unor stări de lucruri de acum cinci, șase ani, sau mai mult, stări de lucruri care le ofereau personal diverse privilegii și agremente și își imaginează că odată cu îgonirea rușilor, automat se vor restaura stările pe care le-au lăsat, rămânându-le doar să se înapoieze pentru a profita din plin de ele.

Ba mai mult, cei care au ocupat cândva în acele timpuri o funcție în ierarhia guvernamentală, diplomatică, parlamentară sau militară, sunt convinși că prin simplul fapt al trecerii anilor de exil, li se cuvin demnități mai importante ca cele avute și că cei rămași acolo, în lipsuri și suferințe, îi vor primi cu flori și recunoștință.

Deaceia, ei nu se osteneșc să dea nici cea mai mărunț contribuție cauzei românești. Conferințe lămuritoare care să intereseze cât mai multe personalități ale occidentului liber și cât mai largi sfere asupra semnificației ei pe plan cultural, etudii, broșuri, articole, contribuții materiale pentru studenții români, ajutoare pentru cei din spitale și lagăre de DP., subvențiuni de bibliotecă, edituri, reviste, cantine, cămine, sunt manifestări de care se consideră pur și simplu scutiți, iar altele dintr'un snobism stupid, găsesc de bun gust să le boicoteze, sau să persifleze pe cei care desfășoară astfel de activități. Evitând chiar contactul cu majoritatea emigraților mai prost îmbrăcați și mai prost brâniți ca ei, necatadixind să „apară” între aceștia, nici chiar cu prilel unor Te-Deumuri sau reuniuni, modest organizate pentru a celebra serbările religioase sau istorice, ei se izolează așteptând întoarcerea ca martiri și triumfători în țara care îi va aștepta pentru a le oferi înalte demnități și poate chiar substanțiale despăgubiri pentru anii de „rezistență”, în care nu și-au primit veniturile sau lefurile.

Atât de siguri fiind de „drepturile” lor și, dacă cumva sunt și membri ai partidelor politice, de suplimentul de drepturi ce li se cuvine prin simpla încadrare în aceste partide — închisoarea îndurată de

un Maniu, un Brătianu, sau un Titel Petrescu trebuie să le raporteze și lor ceva mâine — nu se gândesc nici să privească în jur, pentru a încerca să înțeleagă sensul unor transformări și evoluții.

Evoluția în conceptul social, experiențele nuanțatelor sisteme economice, dispariția sau apariția de noi conjuncturi — determinante în raporturile politice internaționale — diferențele de mentalitate obținute în toate țările ocupate, prin teroare, prin persuasiune, prin creare de interese, prin educația comunistă și în special prin modificarea radicală a condițiilor de viață, consecințele de fapt ale legilor de expropriere sau de etatizare, criteriul personal al celor rămași sub ocupație, în judecarea celor ce i-au cărmuit din 1930 și până astăzi — cu rezultatele pentru ei ale diferitelor „fapte istorice” — sunt toate elemente care nu pot fi omise în câmpănirea probabilităților și a exigențelor de mâine.

Cei care visează o simplă restaurare a „statului ante quo” cu vechile privilegii, abuzuri și „combinații” se înșală. Prin suferință, țara a învățat mult și e setoasă, nu de întoarcerea la 1930 sau 1938, ci de dreptate. Or fi fost minunate timpurile lăutărilor de flori și confetti, pentru cei ce le puteau practica, dar au trecut și nu vor mai reveni. Toate ideologiile, toate programele vechi vor trebui profund revizuite și adaptate cerințelor de mâine, iar multe personaje cu pretenții vor trebui să facă un efort serios de muncă și desinteresare ca să mai reprezinte ceva.

Deaceia cât mai este timp — și, poate din nefericire pentru cei din țară, va fi încă mult timp — este imperioasă o trezire a tuturor, dintr'o expectativă euforică, sau din nesimțire. Problemele de mâine sunt grave, competențele nu abundă și vechile soluții sunt perimate.

Aceasta e o realitate valabilă pentru toți, fie ei purtători de cămăși pe dinafară, fie de cămăși, verzi sau albastre, fie purtătoare de nume cu statue, sau de fonduri în valută forte.

Dela vâdică până la opincă.

Comentarii de 23 August

Radio Ankara reproduce declarația făcută de dl. Aurel Decei, președintele Asoc. Românilor Liberi din Turcia, unui ziarist turc: „Românii din afară de hotare vor petrece azi o zi de do-
liu”.

Radio Madrid: „Ziua de 23 August, ziua în care a început agonia neamului românesc.”
... „Nu vom recunoaște nicio justificare a lui 23 August care să nu țină seama de teribila tragedie care s'a născut asupra neamului românesc. 23 August este un pumnal înfipt în trupul țării. Cine este vinovat de aceasta va spune istoria.”

Radio Paris (comentatorul român): „zi în care veneticii... își dau mâna și zâmbesc pe nenorocirile noastre. 23 August a devenit o zi de do-
liu național.”

Radio Londra: „Fiecare Român își aduce aminte de acțiunea eroică a Regelui și a conducătorilor partidelor istorice, care au smuls România din ghiarele nazismului și au adus-o de partea democrațiilor apusene.”

Comentând comentariile postului de radio Londra, trebuie să rectificăm că nu a fost vorba de o acțiune eroică, ci de o acțiune mai puțin eroică. În al doilea rând că autorii direcției actului dela 23 August, adică d-nii Crețanu, Vișoianu și cei ce azi nu mai sunt, Știrbei și Niculescu-Buzești, vor să-și acopere isprava cu mandatul ce l-au primit dela opoziție, când în realitate ei au lucrat mai mult de capul lor, au indus în eroare pe cei de acasă și i-au provocat la un act precipitat.

De altă parte efectul acțiunii lor nu a fost smulgerea României din ghiarele nazismului și aducerea ei de partea democrațiilor apusene, cum se exprimă comentatorul român al postului de radio Londra, ci trecerea ei directă sub stăpânirea Rusiei Sovietice.

Radio Europa Liberă, dl. Fărcășanu: „23 August este o tristă aniversare. Noi am venit în contact cu compromisul făcut de democrații cu totalitarismul rusesc pentru a învinge pe cel nazist. Dar acest compromis era garantat de principiile Chartel Atlanticului. Tratatul de pace nu leagă România: dela 6 Martie 1945, România a trăit sub ocupație. Niciun act de după 6 Martie nu ne leagă.”

23 August, după cum vedem a început să devină o tristă aniversare și pentru dl. Fărcășanu. Ne permitem să adăugăm că o acțiune hotărâtoare pentru destinele unui popor, ca aceea dela 23 August, nu se bazează pe o Chartă, oricât de frumos ar glăsi principiile ei, ci pe realitățile internaționale din momentul în care se face schimbarea. Or, în acel moment, șefii opoziției aveau la dispoziție o serie de elemente de orientare: Debarcarea în Balcani n'a avut loc; hotărârile Conferinței dela Teheran, tratamentul vitreg la care a fost supus guvernul polonez din exil și lipsa unui răspuns, din partea aliaților la propunerile lor. Întrebăm apoi pe dl. Fărcășanu dacă România a fost stat independent și suveran dela 23 August până la 6 Martie 1945, data înscăunării lui Groza, sau situația țării noastre n'a fost cumva exact tot așa de precară cași dela 6 Martie începând?

Ne surprinde faptul că dl. Gafencu, tot în cadrul emisiunii „Europa liberă”, se identifică total cu actul dela 23 August, cașicum dânsul ar fi condus tratativele dela Cairo și nu dl. Vișoianu. Iată ce declară dl. Gafencu despre semnificația lui 23 August: „Desprinderea din înclăștrarea nesuferită a nazismului. Românii nu erau inconștienți de primejdia pe care o reprezintă Rusia”, dar voiau, cu prețul unor dureroase sacrificii și înfruntând riscuri teribile, să câștige un răgaz pentru a da glas năzuințelor și speranțelor poporului român. A fost un act de eliberare împotriva unei stăpâniri străine. România nu fusese părtășă la jeharile de război ale Germaniei și nici la păcatele și crimele împotriva popoarelor libere. O supremă și desnădăjduită protestare împotriva celor două puterice imperii vecine, care prin complicitate și apoi prin război au stins flacăra libertății în rășrit. Un act de protestare împotriva totalitarismului... 23 August, un act de voință liberă... am întins cu disperare mâna spre apus spre a scăpa de urgia totalitară impusă de hitleriști și de cea pregătită de Ruși... Din pă-

cate, lucrurile nu s'au potrivit cu așteptările noastre. Apusul nu era pregătit sen priceapă înșelăciunea rusească...”

Dacă ceace spune dl. Gafencu ar fi real, a dică dacă primejdia rusească ar fi fost tot atât de clar conturată în mintea făuritorilor actului dela 23 August cași „primejdia hitleristă” atunci nu s'ar fi asvârlit cu atâta grabă și fără nicio garanție în brațele ursului sovietic. Ar fi fost ceva mai circumspecți. Adevărul e că oameni ca dl. Vișoianu, aveau o mentalitate pro-comunistă, iar ceilalți, ca dl. Crețanu, voiau să joace o mare carte politică, a lor, nu a țării. Dl. Gafencu, de altă parte, vrea să creeze impresia că în timpul alianței cu Germania, România ar fi suferit de aceleași calamități cași sub ocupația sovietică. Unde s'au produs în România ororile ce se petrec astăzi în țară? După câte știm, închisorile erau înșesate numai de legionari, iar opoziția complota contra Germaniei cu știrea și aprobarea guvernului. Dar ce-a avut de suferit lumea care astăzi suferă, în afară de mizeriile inerente războiului? Nu putem face aici un tablou comparativ al situațiilor, dar orice om care a trăit în timpul lui Antonescu și sub Ruși își dă seama că distanța e ca dela cer la pământ. A vorbi de „urgie totalitară” impusă de hitleriști înseamnă a stâlci adevărul până la desființare.

„Din păcate, lucrurile nu s'au potrivit cu așteptările noastre”, afirmă dl. Gafencu. „Apusul nu era pregătit să priceapă înșelăciunea rusească... Dacă Apusul nu era pregătit să priceapă înșelăciunea rusească, nu era oare datoria celor pricepători în materie, cum e de pildă dl. Grigore Gafencu, care a cunoscut realitatea bolșevică cu ochii săi proprii, fiind ambasador la Moscova, să dea semnalul de alarmă și să tragă de mână pe confrății săi grăbiți dela Cairo și Ankara? Iată de ce rămânem profund nedumeriți de atitudinea d-lui Gafencu.

La „Nation Roumaine”, 1 Sept. 1951, continuă să numească 23 August un „act mare”. Cât e de mare, se adevărește și din reportajul ce-l consacra închisorii dela Aiud, unde „500 patriotes gisent sur le plancher des cellules”. E mare, spune dl. Veniamin, pentru că în această zi — „la Roumanie s'est affranchie d'une tyrannie affreuse et a repris sa route traditionnelle vers la liberté et la démocratie”. Curioasă și înspăimântătoare tiranie a mai fost pe vremea aceea în România, când dl. Veniamin se bucura de favorurile neprecupețite ale lui Mihai Antonescu. N'am auzit de niciunul din patrioții care astăzi zac în închisoarea dela Aiud (cu excepția legionarilor) să o fi populat și în timpul acela. De unde și-a însușit dl. Veniamin această imagine de infern? Și care au fost „libertățile” ce s'au deschis poporului român? „Libertatea” de a muri de foame, de a fi deportat, de a tăia zi și noapte la canal?

Fiindcă trecutul îi displace, iar prezentul e așa de sumbru, „La Nation Roumaine” își clădește toate nădejdiile în viitor. „Le 23 août 1944, le Roi, le peuple roumain et ses chefs politiques démocrates ont assuré l'avenir glorieux de la Roumanie”. Da, un viitor în care nu vom recunoaște nimica din ce-a fost: cu elita națională masacrată, cu un tineret desfigurat sufletește, cu documentele culturii și originii noastre nimicite, cu miliarde de dolari smulși avuției naționale. Iată perspectivele eliberării și dacă peste această lume hăituită de suferințe și de moarte, d-nii Crețanu și Vișoianu ne vor blagoslovi și cu un guvern autoritar, cum le este intenția, vă închipuiți ce „viitor de aur țara noastră are”.

„La Nation Roumaine” uită rănilor adânci pe care le va lăsa ocupația sovietică în România și cu o ușurință uluitoare califică tragedia țării drept niște „illusions passagères mais amères”.

Fără îndoială că poporul român n'a desperat de cauza libertății, cu toate aceste „decepții” cum ne asigură „La Nation Roumaine”. Dar acesta e meritul lui, meritul și onoarea celor ce luptă și se sacrifică și nicidecum meritul celor ce l-au predat Rușilor.

Lăsăm la o parte săgețile pe care le aruncă autorul articolului „creatorilor de confuzii” și ne oprim la cuvintele pe care le reproduce dintr-o cuvântare a d-lui Acheson: „conserver

le sens des proportions et, en s'occupant des problèmes présents, chercher des solutions qui préviennent les problèmes futurs”. Nu crede oare dl. Veniamin că această maximă era oalabilă și la 23 August? În loc de precipitarea în gol, nu era mai bine ca la 23 August „să se caute soluții problemelor prezente, care să prevină problemele viitoare?” Cum s'au prevenit problemele pe care le puna tovărășia cu Sovietele?

Editura „Cartea pribegiei”

Cărți apărute:

Vintilă Horia:

A murit un sfânt...

Colecția completă a versurilor poetului din anii furtunilor, 1941—1951, urmată de poemul dramatic „Torța”. 210 pagini.

Toader Ioraș:

Sfințitorii de icoane.

Un viguros roman, plin de dărză bărbăție și de adâncă omenie, din lumea românească dintre cele două războaie. 270 pagini.

J. N. Manzatti:

Îți mai aduci aminte, doamnă?

Vii evocări ale Bucureștilor de odinioară, ce ne mută acolo pentru câteva clipe, puternice schițe dramatice și câteva note vesele, dominate de faimosul Găgă. Cu o prezentare de Mircea Eliade. 200 pagini.

Psaltirea.

Noua traducere a Psalmilor, făcută de **Grigore Manolescu**, după textul străvechi, recent reconstituit de profesorii Institutului Biblic din Roma. Cântările cârpii eterne au o nebanuită actualitate pentru noi cei pribegi și sunt un îmbelșugat izvor de mângâiere și tărîe. 320 pagini.

Vor apare în curând:

Mircea Eliade:

Iphigenia.

Theodor Scortescu:

Magie Albă.

Mihai Niculescu:

Amintiri în uniformă.

Grigore Manolescu și J. N. Manzatti:

Carte de citire pentru copiii pribegiei.

Cărțile se găsesc depozitate spre vânzare în 18 țări. Cereți adresa depozitarului din țara în care vă aflați scriind: Senor Andrei Coman, Calle Santa Rosa 2702, Florida FCNGBM, Provincia Buenos-Aires, Argentina.

In marginea unei biografii

(urmare din pag. 2)

au alunecat pe această pantă (nu mai vorbim de alte inovații tot atât de nefericite). Transformarea Episcopiei Misionare în Episcopie Autonomă e un act de pulverizare a Bisericii. Lichidându-se spiritul ei specific, înseamnă că Biserica Ortodoxă a Românilor din America se va lăsa invadată de un alt spirit și, până la urmă, se va descompune. Lipsiți de scutul puternic al Bisericii, și comunitatea românească de acolo va fi expusă unei grabnice desnaționalizări, nemai putând fi de niciun folos nici pentru susținerea cauzei românești în marea Republică Americană. Iată cum măsurile sugerate congresului de Dl. Trifa vor lovi ca o secură la rădăcina neamului, cât și a bisericii noastre străbune.

Noi nu susținem cauza Episcopului Andrei, care a greșit ducându-se să primească dela București mitra episcopală. Dar, de altă parte, deplângem și gravele erori ce s'au produs de cealaltă parte. Dl. Viorel Trifa nu are ucenicia Bisericii, care e esențială ca să ajungă cineva vicar sau episcop. D-sa putea să ajungă un strălucit profesor de teologie, un mare cărturar, un prim sletnic al Bisericii românești de acolo. Dar funcționa în care a fost săltat nu-i stă bine și nici nu i se cuvenea. De aici im-
pasul în care a intrat Biserica română din America.